

MILOŠŤ BOŽIA V UTRPENÍ A SLABOSTI

Nie mnohí ste múdri podľa tela, nie mnohí ste mocní, nie ste mnohí urodzení, ale čo je svetu bláznivé, vyvolil si Boh, aby múdrych zahanbil; čo je svetu slabé, vyvolil si Boh, aby mocných zahanbil...

Apoštol Pavel (1Kor 1,27)

*...bol mi daný osteň do tela... prosil som Pána, aby ho odstránil odo mňa, ale riekol mi: **Dost' máš na mojej milosti; lebo moja moc sa v slabosti dokonáva...***

Apoštol Pavel (2Kor 12,7-9)

Slová Písma sú mocnejšie ako ja... Moje svedomie je pripútané k Božiemu slovu ... neodvolám, lebo ísť proti svedomiu nie je správne a ohrozuje spásu. Boh mi pomáha. Amen.

Martin Luther (na sneme vo Wormse)

Čo sa len ľudia pri rôznych, najmä neprijemných udalostiach naurážajú a naobviňujú Boha... Ateisti: „Keby Boh existoval, tak by sa to nemohlo stať... A ak by bol, tak je nespravodlivý...“ Ale i kresťania: „Prečo to Boh dopustil?“ „Prečo práve ja (my)?“ „Ja som si to nezaslúžil?“ „Prečo...? prečo...?“

Nevšímajme si teraz ateistov, pohanov – od nich sa vlastne nič iné nedá čakať, pozrieme sa radšej na tých spomedzi nás, ktorí sa neustále ponosujú, sťažujú sa, cítia sa ukrivdení..., na tých, ktorí nerozumejú tomu, čo sa deje – pretože nepoznajú Boha, a často sa ani nesnažia, aby Ho spoznali (nečítajú, ignorujú Jeho slovo), alebo sa považujú za príliš dobrých, zbožných – za ľudí s veľkými „zasluhami pred Bohom“, a tak očakávajú, že ich nebeský Otec bude zahrňovať iba samými príjemnými vecami.

V Biblii môžeme čítať mnoho príbehov ľudí, ktorých si Boh vyvolil pre veľké veci (v SZ napr. patriarchovia, králi, proroci, v NZ apoštolovia, ale i samotný Boží Syn), a ktorý z nich nemal „problémy“, ktorý z nich netrpel – mnohí z nich prešli takým utrpením, aké si my možno ani nevieme dobre predstaviť (prežili neuveriteľné priorkia, straty, mnohí boli mučení a usmrtení). Ale nemusíme ísť do takej dávnej minulosti... Mnohí veľikáni viery, ktorí urobili pre šírenie evanjelia, pre Božiu pravdu úžasné veci nesmierne trpeli, a to často nielen od nepriateľov, ale aj pre mnohé problémy zdravotné, rodinné a iné, za ktoré, mnohí z nás obviňujú Boha. Oni nielenže ho neobviňovali, ale poznali často práve v svojich hendikepoch a ťažkostiach prejav Božej milosti. Práve bolesti, útrapy, nevýhody ich neraz motivovali, posilňovali.

Nedávno som čítal knihu s priliehavým názvom „Krehkí veľikáni“ (podtitul: „Pohľad lekára na utrpenie a úspech veľkých osobností kresťanstva“) od Dr. Gaiusa Daviesa. Autor opisuje životné príbehy siedmich ľudí,¹ ktorí vykonali pre svet obrovskú prácu tým, že prispeli k šíreniu viery, čistého Božieho slova, Božej pravdy, a to napriek mnohým svojim zdravotným i iným „problémom“. Práve táto kniha ma nielen podnietila k napísaniu tohto článku, ale poskytla mi aj mnohé fakty a poznatky, s ktorými by som sa rád podelil s vami.

PLODY PROTIVENSTIEV MÔŽU BYŤ SLADKÉ

Spomínaná kniha, ako píše autor v úvode, je o utrpení a úspechu – o tom, ako protivenstva, prekážky, môžu viesť k úspechom. V istom zmysle je o tom, ako byť úspešným človekom, ktorý zlyhal. Každý človek, ktorý je v knihe opísaný, bol určitým spôsobom obdarovaný až po stupeň geniality. Každý zažil dôležitú skúsenosť milosti. Viera sa stala najdôležitejším faktorom v jeho živote. Žiadny nebol uchránený pred utrpením; ale

¹ Medzi nimi sú napr. aj Dr. Martin Luther a známy kresťanský spisovateľ C.S. Lewis.

namiesto toho, aby predstavovalo prekážku, *hnalo ho* do služby. A tá bola veľmi významná, a často i veľmi namáhavá.

Mnohé nadané osobnosti, muži aj ženy, ktorí tak veľa dosiahli, vykonali to, čo vykonali, napriek značnému utrpeniu: mnohí dokonca skonštatovali, že im to umožnili práve ich zvláštne skúšky a problémy.

Možno mnohého čitateľa nedokonalosť veľkých postáv, ktorých životný príbeh číta, vyvedie z miery. V súkromí by sme možno ešte pripustili, že naše vedúce osobnosti stoja na krehkých nohách, ale iná vec je, keď sa z toho stane verejná záležitosť, o ktorej sa slobodne diskutuje, a tým sa tieto nesmrteľné osobnosti akosi v našich očiach zmenšujú.

Slávny Achilles mal zraniteľnú pätu: ak si spomíname, vinili za to jeho matku, pretože keď ho ako dieťa ponárala do Živej vody, držala ho za pätu.

V židovskej a kresťanskej tradícii je jednou z veľkých archetypálnych postáv Jákob. Jeho meno znamená „ten, ktorý niekoho nahrádza“, vlastne „podvodník“. Napriek tomu sa z Jáкова stal Izrael: meno znamenajúce „Božie knieža“. Po tom, čo sa jeho nohy dotkol anjel Pánov, s ktorým zápasil, bol natrvalo poznačený krívaním. Len krôčik nás delí od záveru, že *zrejme každá významná osobnosť má svoju skrytú slabosť, s ktorou musí bojovať*.

Kresťania si často kladú pálčivé otázky: Ako takéto osobnosti prekonávajú svoje slabosti, a aké úlohy zohráva v ich úspechoch viera, Božia milosť a moc Božieho Ducha?

AJ HRDINOVIA TRPELI

Ako raní kresťania v období Novej zmluvy hľadeli na zástup svedkov, podobne môžeme robiť aj my. Je to veľmi zaujímavé, a zároveň je to zdrojom mnohého ponaučenia a radosti.

Je škoda, že niektorí psychiatri a psychológovia pôsobia ako nepriatelia géniov všeobecne a zvlášť kresťanov či nábožných ľudí. Je príliš jednoduché snažiť sa svojim zdôvodnením znižovať mieru, ktorou sa títo významní ľudia pričínili o svoje obrovské úspechy. Takmer v každom prípade je takýto prístup mylný. Často to hovorí viac o tých, ktorí sa to snažia robiť, než o tých, ktorých prácu napádajú.

Súčasní kresťania by mohli pri svojich problémoch nájsť posilu, keby vedeli, že niektorí z našich významných predkov trpeli práve tak ako oni. Boli to muži a ženy s podobnými vášňami, aké máme my. Nebáli sa to priznať, ani sa nehanbili za to, že sú napríklad úzkostní či depresívni.

OSOBNOSŤ ČLOVEKA A BOŽIA MILOSŤ

Môžeme si položiť otázku: aká je súvislosť medzi osobnosťou a tým, ako v srdci pôsobí Božia milosť? Táto téma je tajuplná napriek tomu, že výsledky spolupôsobenia milosti a osobnosti tvoria základ väčšiny kresťanských životopisov, a v skutočnosti väčšiny náboženských skúseností.

Prirodzene, otázka toho, ako sú temperament a viera prepojené, vystupuje do popredia pri každej skúsenosti obrátenia. Vedť napr. nemohli by sme porozumieť metodizmu, ak by sme skúmali iba osobnosti (temperament) bratov Wesleyovcov – bez toho, žeby sme nevedeli niečo o tom, ako John a Charles Wesleyovci roku 1738 našli vieru a uistenie. Našli ich v Martinovi Lutherovi: John cez Lutherovo dielo o Liste rímskym a Charles cez Lutherov Komentár k Listu galatským kresťanom.

Každý kresťan, ktorý sa snaží nájsť vieru a rásť v milosti, musí žasnúť nad fungovaním tohto procesu. Ďalšou otázkou, ktorú si v súvislosti s tým, o čom tu hovoríme môžeme položiť je: Musí každý veriaci v procese pokánia a hľadania viery prejsť svojim vlastným bahnom zúfalstva, ako je to opísané napr. v diele *Pilgrim's Progress* (Cesta pútnika)? Má John Bunyan pravdu, keď kladie taký veľký dôraz na usvedčenie z hriechu? Verím, že preňho to bolo nevyhnutné, pretože bol zvláštny prípad. Na jedinečných príkladoch môžeme spoznať všeobecné princípy, ale nie každý kresťan musí dospieť k viere takým tvrdým a ťažkým spôsobom ako Bunyan.

DVA DRUHY BOŽEJ MILOSTI – SPÁSNA A VŠEOBECNÁ

Milosť má v závislosti od kontextu rôzne významy. Najčastejšie je chápaná ako nezaslúžená priazeň Boha, ktorú prejavuje mužom a ženám v Kristovi. Zahŕňa Jeho milosrdenstvo a lásku, ktorú prejavil skutkami vykúpenia, a tie nám umožňujú odpustenie a nový život.

Ale uvažujme o tom, ako táto spásna milosť, sprostredkovaná Božím Duchom, pôsobí v srdciach ľudí. Rozličné okolnosti, za akých k mnohým ľuďom prišla spása, sú výsledkom toho, čo niekedy nazývame *všeobecná milosť* (súčasť tzv. ekonómie milosti). Tento aspekt milosti nesúvisí priamo so spásou, ale je súčasťou všeobecnej Božej dobroty a láskavosti voči nehodným ľuďom. Iste práve o tomto hovoria evanjeliá ako o daždi, ktorý padá na spravodlivých aj nespravodlivých. (Ide o problém, ktorý mnohí pociťujú ako nespravodlivosť Božej dobroty: Prečo by sa zlým ľuďom malo dobre vodit'?). Tento druh Božej milosť bráni rozkladu tým, že nás žehná vecami, ako sú napr. právo, vzdelanie, medicína a umenie – to všetko je súčasťou Božej dobroty, a zaslúži si našu chválu a vďaku.

Aj „prirodzené“ dary mnohých veľkých postáv kresťanstva sú súčasťou prejavenej tejto všeobecnej Božej milosti. Tieto dary ľudia tiež dostali od Otca, vytvorili v nich zvláštne charaktery a urobili z nich vhodné nádoby, ktoré ich Majster mohol použiť na svoje dielo.

Milosť sa vyjadruje pomocou rôznych obrazov a bezpochyby jedným z najlepších je svetlo. Používa sa od začiatku až do konca Biblie, pričom sa začína pradávnym „Buď svetlo“ a končí sa pri záverečnej scéne vo svätom meste, kde Božia sláva je jeho svetlom a Baránok lampou.

Spásnu milosť si teda môžeme predstaviť ako svetlo a ľudskú osobnosť ako prizmu, cez ktorú toto svetlo svieti a rozkladá sa na všetky farby spektra.

To, ako sa svetlo Božej milosti rozloží, keď zažiari v ľudskom srdci, bezpochyby závisí od osobnosti, v ktorej pôsobí. Keď prizma rozloží svetlo na jednotlivé zložky, ukáže sa dúhové spektrum všetkých farieb – spektrum nádeje. Ilustruje mnohorakú Božiu milosť. V životoch niektorých ľudí je najvýraznejšou časťou spektra milosti, ktorú môžeme vidieť, *viera*: takou osobnosťou je napr. Martin Luther, pre ktorého to vždy bola *sola fide* (iba viera). Pre iných (ako príklad uveďme napr. matku Terezu) je najdôležitejšou *láska a služba bližným*. Vlastne i tu je znakom milosti viera, ibaže sa prejavuje v inej, „farbe svetelného spektra“ – je to *viera činná skrze lásku a službu trpiacim*.

Ale niekedy dokonca trhliny v prizme osobnosti môžu zvláštnym spôsobom odrážať aspekty Božej milosti. Lebo milosť sa dokonale prejavuje v slabosti, a jej poklad je v hlinených nádobách, ktoré sú často poškodené a prasknuté. Všetci poznáme príklady puknutých hlinených nádob, a niekedy nimi môžeme byť my sami.

RÔZNE „TEMPERAMENTY“ ĽUDÍ

Niekedy sa pri životopisných štúdiách významných ľudí autori pokúšajú zaradiť ich do nejakej zo štyroch skupín tzv. Hippokratových temperamentov: sangvinik, melancholik, cholerik a flegmatik. Tak napr. Hallesby prichádza k takýmto záverom: apoštol Peter je *sangvinik*. srdečný, bujarý a živý. Apoštol Ján je *melancholik* (temný, zádumčivý, plný citov a utrpenia). Pavol je príkladom *cholerika* (zapálený, rýchly a aktívny). Hallesby neponúka žiaden príklad *flegmatickej* osobnosti: pomalej, chladnej a rozvážnej. Flegmatických ľudí spolu s melancholikmi vidí ako pevné jadro žijúcej Cirkvi. Takéto delenie má však veľké nedostatky, pretože jednak vlastne neexistujú „čisté“ typy, a jednak často závisí na okolnostiach ako človek reaguje (teda zďaleka nie iba na jeho temperamente).

Možno nám je bližšie delenie podľa Junga na *extrovertnosť* a *introvertnosť* s ich variantmi (toto delenie používa aj autor spomínanej knihy). No v skutočnosti žiadna teória osobnosti nevystihuje komplexnosť jednotlivých individuálnych charakterov.

Byť otrokom akéhokoľvek systému by znamenalo páchať násilie na povahe opisovanej osoby, bola by to snaha vtessať ju na Prokrustovo lôžko (do akejsi módnjej schémy).

Čo je „ovocím“ utrpenia? „Sladké sú mnohokrát plody protivenstiev,“ hovorí vojvoda v *As You Like It* (Ako sa vám páči). „Bolo to dobré, že som bol pokorený,“ hovorí zase Cowper, citujúc Žalm 119. Kresťanské vyjadrenie tej istej skutočnosti vyslovil pri viacerých príležitostiach apoštol Pavol: „Do Božieho kráľovstva musíme vojsť cez mnohé súženia.“ A náš Pán sľúbil: „Na svete máte súženie, ale dúfajte, ja som premohol svet.“ (Jn 16,33).

Mnohé z veľkých postáv popri ich dôležitosti pre naše kresťanské dedičstvo, môžu nám poslúžiť aj inak – byť zdrojom útechy a povzbudenia pre mnohých kresťanov práve svojimi skúsenosťami, tým ako prekonávali svoje osobné problémy (aj preto je dobré čítať ich biografie).

No dozvedieť sa o problémoch, s ktorými sa títo veľikáni vo svojich životoch stretávali je dobré aj preto, aby sa vytvoril akýsi protipól k častej tendencii vykresľovať iba pokoj a radosť z viery; pretože realita je taká, že popri všetkých radoostiach môžu existovať v živote kresťana aj bolestné utrpenia.

BOŽIA MILOŠŤ MÁ MOC PREMIEŇAŤ

Premieňajúca moc milosti pôsobí na rozličných úrovniach. Luther a Bunyan napr. zdôrazňovali, ako veľmi milosť mení naše *postavenie*. Odvolávajú sa na učenie Novej zmluvy, že sme boli prenesení z kráľovstva tmy do kráľovstva svetla, do kráľovstva Syna. Z tejto základnej zmeny plynie mnoho dôsledkov. Adopciou a milosťou sa zvláštnym spôsobom **stávame deťmi Božími**. A ako deti, stávame sa aj dedičmi. Je dobré pripomínať si, že mnohí naši predkovia vstúpili do tohto dedičstva už tu, na zemi, zatiaľ čo my niekedy žijeme ako žobráci. A pritom bohatstvá milosti, ktoré patrili týmto hrdinom viery, môžu patriť rovnako aj nám.

Milosť však nemení našu prirodzenosť, našu osobnosť. Telo, inteligencia a prirodzené nadania zostávajú rovnaké. Milosť nemení ani temperament. Nový život, nové stvorenie sa prejavuje cez staré, rovnaké osobnosti. Niektorí čitatelia to možno pokladajú za tvrdé a nesprávne tvrdenie, akoby som sa snažil zľahčovať zázrak obnovenia všetkých vecí, keď je osoba „v Kristovi“. Vedť akoby potom mohli dôjsť k zmenám spôsobeným milosťou? Odpovedám: **Môže sa úplne premeniť životný štýl**, pretože sa zmení *správanie*. Človek určité veci okamžite zanechá, pretože pre kresťanov nie sú vhodné. Zmena niektorých foriem správania, ktoré sú v predošlom spôsobe života zakorenené silnejšie, môže trvať

dlhšie. Na to, aby sme si vytvorili nové spôsoby správania, **potrebujeme príklady** – vzory hodné nasledovania (čo v súčasnosti často nazývame „modelmi správania“). **Naším príkladom – modelom správania je Kristus.** Veď „vrásť v Krista“, byť „v ňom zakorenены“ (Ef 4,15; 5,1; Kol 2,6) znamená pripodobňovať sa Mu vo všetkých veciach.

To však znamená **učiť sa**; proces učenia je niečo, čo sa vinie celou Novou zmluvou, ale aj životmi všetkých veľkých postáv kresťanstva. Mnohí kresťanskí hrdinovia môžu vyhlásiť spolu s Pavlom, že sa stali Pánovými napodobňovateľmi, keď „v mnohom súžení... prijali slovo“ (ITes 1,6). **Učeniu sa napodobňovaním** patrí teda v kresťanskej histórii čestné miesto.

Postoje a motívy sa po obrátení zmenia. Často dochádza k tomu, že niektorí ľudia sa **zdajú inteligentnejší**. Čítajú náročnejšie knihy, pretože majú nový dôvod na používanie svojej mysle. Z mnohých dôvodov sprevádza veľké obdobia náboženského prebudenia návrat **k čítaniu základných biblických textov, a k ich aplikácii v živote.**

Jednoduchým spôsobom vyjadrenia tejto skutočnosti môže byť: *keď poznáme Autora, chceme čítať Jeho knihy a viac sa o ňom dozvedieť.* Nový život vždy súvisí s poznaním a milovaním Krista: chcieť vedieť viac o tom, ktorého milujeme, je silný motív. Naša viera potrebuje rásť – a to práve tým, že **viac poznávame** (obrazne môžeme povedať: núti nás to trénovať – precvičovať si novoobjavené „mentálne svaly“).

Okrem toho **viera a láska vedú k poslušnosti** – k tomu, že chceme žiť lepším životom, podobnejším Kristovi aj v jeho poslušnosti Otcovi.

Ale to neznamená, že sa zmení moja prirodzenosť: ak som napr. dobrý v narábaní so slovom, ale nie s číslami, je nepravdepodobné, že ma milosť zmení na matematického odborníka. Alebo keď viem používať hlavu, ale som nemotorný pri manuálnych prácach, môžem síce chcieť byť tesárom, ale asi rovno pribiť kliniec zostane pre mňa naďalej ťažšie než napr. čítať niečo o dizajne stoličiek.

Niektoré svoje vlastnosti a schopnosti zdedíme a rozvíjame vďaka svojmu genetickému potenciálu (tie sú psychológovia schopní zmerať). **Viera v Krista a Jeho milosť nám však umožňuje používať tieto schopnosti novými spôsobmi.**

Preto je nezmyslom pokúšať sa zmeniť základ našej osobnosti, namiesto jej prijatia ako súčasť toho, čo sme dostali; mohlo by to viesť k nekonečným problémom. Znamenalo by to vydať sa cestou mágie, a nie uplatňovanie záračných zmien, ktoré milosť so sebou prináša. A rovnako je nezmyslom hodnotiť človeka iba na základe nejakého psychologického testu (zjednodušene povedané: psychológ môže zistiť aké vlastnosti a schopnosti máme, ale nie akým spôsobom ich používame).

Dary Ducha pôsobia v rámci obmedzení našej prirodzenej kapacity, ktorú nám Boh daroval, a On je Otec, ktorý pozná naše hranice. No napriek tomu po naplnení Duchom môžu nasledovať výnimočné skutky. Ale aj keď také výnimočné skutky nasledujú, mal by človek zostať skromným (rád by som v tejto súvislosti pripomenul slová apoštola Pavla: „Hovorím každému z vás, aby si nemyslel o sebe viac, ako treba, ale aby skromne zmyšľal o sebe, podľa toho, ako Boh každému udelil mieru viery.“ – R 12,3).

Samozrejme, že **všetky veci sa obnovia. Ale často ich ešte dlho vnímame starými očami, a hodnotíme starým spôsobom**; a preto musia byť naše oči stále znova otvárané, aby mohli vidieť nové veci z Božieho zákona, a mysle sa musia neustále obnovovať.

ALE AJ ĽUDSKÁ VÔLA A ÚSILIE SÚ NEVYHNUTNÉ

Aj keď si uvedomujeme hodnotu premieňajúcej moci milosti, mali by sme poznať a oceniť **aj ľudské úsilie**, ktoré tu nepochybne tiež pôsobí. No na druhej strane prekonanie

problémov našich osobností môže viesť k neopodstatnenej pýche (podobne ako o tom bolo písané vyššie); preto kresťan má vzdať slávu Bohu, nie vyvyšovať seba. Napríklad jedna z obľúbených fráz lorda Shaftesburyho v jeho denníku bola *Non nobis, Domine* („Nie nás, Pane“). Rád pripisoval všetku chválu Bohu, tak ako v známom hesle reformácie *Soli Deo Glória*. Aj apoštol Pavel napomína: „...aby sa nikto nevychvaloval... (ved') čo máš, čo by si nebol dostal? A keď si dostal, čo sa chváliš...? (1K 4,6-7).

Chceme vyzdvihnúť Božiu milosť, no pritom si nemôžeme nevšimnúť aj to, že **niektorí pracujú na svojej spásе lepšie než iní**. Nechcem obhajovať akési elitárstvo hŕstky vyvolených, ale chcem upozorniť, že v evanjeliách a v listoch Novej zmluvy sme dostali zodpovednosť za „stavanie na skale, nie na piesku“, a „na Kristovi ako na jedinom základe“. Nájdeme tam výzvy, aby sme dávali pozor, ako stavíme – jeden z bibl. textov napr. hovorí (obrazne) o tom, že si za stavebný materiál máme zvoliť zlato, striebro a drakohamy, a nie drevo, seno a slamu (1K 3,12-13).

Milosť v Kristovi teda poskytuje jediný základ a *pomáhajúca* milosť nám umožňuje vybrať si to, ako budeme na tomto základe stavať. **Boh nám milostivo dáva talenty, jeden, päť alebo desať, a my sme zodpovední za to, ako s nimi naložíme**; to, ako použijeme svoje dary, sa bude skúmať počas našej púte už tu na zemi, ale aj pri konečnom zúčtovaní (v súdny deň): „...oheň preskúša dielo každého, aké je.“ (1K 3,13).

O géniach sa hovorí, že majú neobmedzenú kapacitu znášania bolesti. To, čo možno považovať za hrdinochy (opísaných v knihe, ale aj iných) za obdivuhodné, je ich snaživosť, kvalita vytrvalosti v práci a v každodennom živote. Niektorí by mohli možno považovať za slabosť to, že boli z určitého hľadiska workaholici. Ako sa zdá, žiaden z nich sa nepreslávil *hrou*, ale skôr *pracou*; oddychové aktivity neboli pre nich veľmi príťažlivé. Ich životy boli plné a zmena zamestnania mala na nich terapeutické účinky. Zmenu považovali za spôsob oddychu, často im postačovala.

Mali strach z mrhania času a túžbu byť nasadený. Napríklad Henry Martyn, mladý vedec-misionár, ktorý pracoval v Indii a Perzii, zomrel v mladom veku, a prial si „vyhorieť pre Boha“. V podobnom duchu nasadenosti sa aj iné významné postavy kresťanstva púšťali do svojich osobnostných problémov, prijímali svoje choroby, alebo proti nim bojovali, a rôznymi spôsobmi nad nimi triumfovali. Napríklad tí, pre ktorých úzkostná obsedantnosť, nutkavosť predstavovala celoživotnú ochromujúcu poruchu (čím často býva), sa naučili z veľkej časti nad ňou víťaziť tým, že tieto obsedantné úzkosti využili ako vodu, ktorá môže poháňať mlynské koleso. Dokonca aj depresívne myšlienky a iné symptómy sa často dali využiť, ako to na svoje vlastné aj naše obohatenie zistil napr. William Cowper.

Tí, ktorí sú viac než víťazi, však **nemusia byť dokonalí vo všetkom: padajú, ale v konečnom dôsledku nie sú porazení**. Nosia na sebe svoje jazvy, ale neutekajú z boja.

Možno by sme mohli uvažovať o rozsahu milosti sprevádzajúcej, a takisto milosti nás predchádzajúcej – lásky, ktorú Boh dokazuje tým, že ide pred nami, pripravuje nám cestu a umožňuje nám trpezlivo kráčať až do konca.

Niekedy – povedané slovami C. S. Lewisa, ktoré adresoval Sheldonovi Vanaukenovi, keď jeho mladá žena zomierala v Oxforde – je to *prísne milosrdenstvo*. Ale práve pod týmto často „prísnym“ milosrdenstvom sa môže premeniť každá časť nášho života, a to aj vtedy, keď musíme naďalej kráčať vpred v rovnakom starom tele, s rovnakým temperamentom a bojujeme s rovnakou starou prirodzenosťou, ktorá neraz brojí proti nášmu novému životu v Kristovi.

· Akousi niťou, vlastne povrazom, ktorý sa vinie životmi mnohých významných osobností, je oživujúca moc lásky. Najlepšie ju vidieť v ich osobných a súkromných životoch, ale ona motivuje aj ich verejné pôsobenie. Práve ich viera v Krista a nádej, ktorú vyvoľáva, sú akými povrázkami v zlatom lane, ktoré predstavuje ich život. A vďaka nim sa to lano stalo pevným a vzácnym – „zlatým“.

Veľké osobnosti kresťanstva rozličným spôsobom pripúšťali, že sú iba pútnikmi a cudzincami, vojakmi v cudzej krajine. No poznali aj niečo z radosti, ktorá má tiež pôvod v Božej milosti. Je to tá radosť, o ktorej sa píše v Písme, z ktorej môžu všetci kresťania ochutnať, a ktorá ich utrpeniam a práci vlastne dáva zmysel.

"

"

"

"

"

"

"

"" "

M.B.B

Pozrite si aj nasledujúcu stranu!

Upozornenie:

z webovej stránky

www.knihy-benjan.sk

z ktorej pochádza tento článok, si môžete bezplatne stiahnuť hociktorý z **viac než 150 dokumentov** (článkov v PDF alebo prezentácií v PPS formáte).

Okrem toho tam nájdete **ponuku kníh** so zaujímavou **náučnou tematikou:**

kultúra a umenie (napr. trendy vývoja kultúry Západu, európske maliarstvo od renesancie po modernu, L. N. Tolstoj ako ho možno nepoznáte...)

prírodné vedy (hlavne biológia: napr. život z rôznych pohľadov, niečo z antropológie, o problémoch evolučnej teórie s inteligentným designom a inými novými vedeckými faktami atď.)

zdravie (napr. o problémoch a chybách lekárov i pacientov pri liečení chorôb a o tom ako im čeliť, o starnutí a starobe)

filozofia a teológia (napr. teoretické i veľmi praktické otázky súvisiace s vierou, o pôvode dogiem a problémoch s nimi, ale i o závažných problémoch a sporoch teológov)

Tieto knihy s dostupnou cenou (a navyše s možnosťou zliav) nenájdete v bežných, ale iba v niektorých špičkových kníhkupectvách alebo priamo u nakladateľa, t.j. na vyššie uvedenom URL („webovej adrese“)